

N:o 29.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Februari 1886, kl. 12 midd.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphäfvande af Förordningen den 4 December 1765 angående böter för uteblifvande från husförhör.

Till Lag-Utskottets handläggning har Andra Kammaren hänvisat följande af Herr C. A. Ekeborgh inom Kammaren afgifna motion, N:o 98: »Kongl. förordningen den 4 December 1765 stadgar böter för »föräldrar, husbönder och matmödrar, som, utan laga förfall, afhålla sig från husförhörs bevisande» m. m. Föräldrad och otidsenlig qvarstår denna förordning i fullt gällande kraft, utan att någonsin tillämpas. Under sådant förhållande, och då *ingen* lag är bättre, än en sådan som *icke* vinner tillämpning, samt då dertill kommer, att tillämpningen utaf den här afsedda Kongl. förordningen, om någon — hvilket hvarken är troligt eller önskligt — dermed ville göra försök, skulle framkalla allmänt och berättigadt ogillande, anser jag mig hafva fullgiltiga skäl att vördsamt föreslå, att Riksdagen för sin del ville besluta upphäfvandet af ifrågavarande Kongl. förordning den 4 December 1765.»

Den af motionären åsyftade förordningen har följande lydelse:

»Kongl. Maj:ts Nådige Förordning angående Plikt och Straff för them, som försumma biwistandet af Catechismiförhör. Gifven Stockholm i Råd-Cammaren then 4 December 1765.

Wi Adolph Friedrich etc. Gjøre witterligit, att, ehuru, genom åtskillige Kongl. Påbud och Stadgar, särdeles then af then 20 Martii 1735, är wordet förordnat, thet Husbönder och Matmödrar, med alt deras Husfolck, Barn, Köpswänner, Gesäller och Tjenstehjon, af hwad namn och wilckor the vara måge, skola infinna sig wid the waulige Catechismi eller så kallade Husförhören, och att then, som sådant försummar, borde med penningeböter eller stockstraff beläggas; så hafwe Wi dock kommit uti obehagelig ärfarenhet, att, enär Prästerskapet till sådane förhörs anställande sig infinna, skola åtskillige af theras Åhörare, oaktadt the therom första, andra och tredje resan blifvit tillsagde, sig therifrån undandra och försumma alla tillfällen Predikanten kunde hafva att göra dem nödige erhindringar; Hvarföre och som angeläget är, thet sådan motvilja att låta sig uti Christendoms kunskapen undervisa, warder hämmad; Altså hafve Wi i nåder velat härmed ytterligare förordna, att the Föräldrar, Husbönder och Matmödrar, som utan Laga förfall, afhålla sig ifrån Husförhörs biwistande, skola utgifwa första gången, i thenna Wår Residence Stad Åtta öre Silf:m., och för hvar och en af deras barn och tjenstefolk, som sig icke infinna, Fyra Öre samma mynt, men i the öfriga Städerna, så väl som på Landet, hälften mindre; Försumma the andra och tredje resan, fördubblas plikten hvarje gång. Skulle sådant ej uträtta, bör then halsstarrige, efter öfverläggning med Kyrcko-Rådet, anses med Stockstraff en eller flere Söndagar, eller ock med särskilte penningeböter till Församlingens fattige: och om han eller hon äntå framhårdar i sin motvilja, bör saken i behörig Domstol angifvas; Men i fall barn äro så olydige, att the icke agta sine Föräldrars förmaningar om inhämtande af sin Christendoms kundskap och Catechismi förhörs biwistande, så skola the hos Kyrcko-Rådet i Städerna, men i Sochnestämman på Landet varnas, och, om the sig äntå ej rätta, af Föräldrarne med ris agas, i närwaro af någon, som Kyrcko-Rådet i Städerna thertill utser, eller på Landet i närwaro af Sochnens Sexmän: Börande thenne Wår Nådiga förordning wid the tider, tå Prästeförhören infalla, uti alla tre Predikningarne i Städerna, samt i Högmässa Predikan på Landet, allmänneligen å predikstolarne upläsas. Thet alle, som wederbör, hafva att ställa sig till underdånig efterrättelse.»

I likhet med motionären anser Utskottet de i denna förordning meddelade föreskrifter vara af beskaffenhet att icke längre böra bibe-

hållas. Dessa föreskrifter kunde på den tid, då författningen utfärdades, ega ett berättigande deruti, att husförhören, ehuru visserligen till sin grund en kyrklig institution, jemväl tjenade andra, rent världsliga statsändamål, såsom folkundervisningen och mantalsskrifningarna. Denna husförhörens världsliga betydelse torde få anses hafva bortfallit. De s. k. husförhörsböckerna föras numera icke med ledning af upplysningar, som uteslutande vinnas vid husförhören, och upprättas icke hufvudsakligen i och för dem, utan för att tjena till upplysning och ledning vid mantals- och skattskrifningarna. Genom bestämmelser i 5 § af Förordningen angående mantals- och skattskrifningarnas förrättande den 20 Juli 1861 är ock sörjdt därför, att husförhörsböckerna må ega den för sistberörda ändamål nödiga fullständighet och tillförlitlighet. Vid sådant förhållande synes underlåtenhet att bevista husförhören icke kunna annorlunda anses än som en kyrklig förseelse, hvilken icke bör vara belagd med sådana världsliga påföljder, som de i 1765 års förordning stadgade.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen ville, med bifall till förevarande motion, för sin del besluta en författning af följande lydelse:

»Förordning om upphäfvande af förordningen angående plikt och straff för dem, som försumma bivistande af katekesförhör, den 4 December 1765.

Häri genom förordnas, att förordningen angående plikt och straff för dem, som försumma katekesförhör, den 4 December 1765 skall upphöra att vidare gälla.

Stockholm den 22 Februari 1886.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *F. Andersson i Helgesta* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.

Rättelse

i Lag-Utskottets Utlåtande N:o 29:

Sid. 8, rad 26, 27 *står*: som försumma katekesförhör,
lås: som försumma bivistande af katekesförhör,
